

Научно становище относно оценка на безопасността при употребата на Йохимбе

Панелът по хранителни добавки и източници на хранителни вещества към Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил научна оценка относно безопасността при употребата на кора от растението **йохимбе** и препарати на основата на екстракти от йохимбе (*Pausinystalia yohimbe* (K. Schum.) Pierre ex Beille, сем. Rubiaceae – Брошови), когато се употребяват като **хранителна добавка**. Конкретното искане, което Европейската комисия отправя към ЕОБХ е да се анализират съществуващите научни данни за възможна връзка между приемът на йохимбе

и **евентуални нежелано въздействие върху здравето**, но също и за предоставяне на информация относно определянето на **горна граница** на пределно допустим дневен прием за прием на йохимбе.

Кората на растението съдържа редица индолови алкалоиди (основните са **йохимбин и раубазин**), които определят биологично активното действие на йохимбе. Препарати на основата на тази билка са използвани традиционно в западната част на тропична Африка, където се среща видът, като общо **тониращо**, увеличаващо силата и издръжливостта, а особено популярно е действието като **афродизиак**. Напоследък придобива известност и като средство за **редуциране на наднормено тегло**.

В резултат на систематичен преглед на литературата е установено, че съдържанието на алкалоиди в кора от растенията е твърде **променлива величина**. В допълнение, към момента не са описани валидирани методи и протоколи за стандартизиране на екстрактите. Наличието на алкалоиди според научни данни е от **2 до над 150 mg/g в изсушена кора**. Тези факти поставят под съмнение каква е точно концентрацията на алкалоидите в различните хранителни добавки и продукти, в които е

влагана стрита на прах кора от йохимбе. Всичко това заедно с факта, че на територията на ЕС няма официално регистриран продукт – хранителна добавка, съдържаща йохимбин, поставя под съмнение декларираните свойства на етикетите на предлаганите, най-често по интернет (широко достъпни в онлайн магазини за търговия на дребно), продукти, въпреки такива са **забранени** във Великобритания, Ирландия, Холандия, Белгия, Дания, Чехия, Канада, Австралия и Нова Зеландия.

За разлика от хранителните добавки, йохимбинът, като йохимбин хидрохлорид влиза в състава на редица одобрени в ЕС **фармацевтични продукти**. При извършените по стандарт клинични проучвания са установени следните **неблагоприятни странични ефекти**, които е възможно да бъдат получени и вследствие на употребата на алкалоидите в състава на хранителни добавки. Те са: главоболие, гадене, често уриниране, безсъние, безпокойство, диария и генитални болки. Описани са и единични случаи на **интоксикация** с препарати, съдържащи йохимбин като симптомите, които са установени са хипертонична криза, симптоми на мания, възбуда, остро безпокойство, загуба на съзнание.

Заключението, извършено на базата на обширен анализ на наличната научна литература относно токсикологичните особености, биологичната достъпност, генотоксичността, метаболитите на алкалоидите и тяхната екскреция от организма, е че характеристиките на състава на кората на йохимбе **не са достатъчни, за да се направи категорично заключение относно тяхната безопасност във вида, в който се предлагат** като хранителни добавки. По тази причина, експертите не биха могли да предоставят аргументирана препоръка относно дневния прием на кора от йохимбе или аналог като концентрация на алкалоидите в състава на хранителни добавки, които не поражда опасения относно здравето. След провеждането на **приблизителна оценка на експозицията** на йохимбин в състава на хранителни добавки е доказано, че **теоретичната** максимална дневна доза може да надвиши максималната одобрена дневна доза йохимбин като лекарствен продукт.

Литература: EFSA ANS Panel (EFSA Panel on Food Additives and Nutrient Sources Added to Food), 2013. Scientific Opinion on the evaluation of the safety in use of Yohimbe (*Pausinystalia yohimbe* (K. Schum.) Pierre ex Beille). EFSA Journal 2013;11(7):3302, 46 pp. doi:10.2903/j.efsa.2013.3302 Available online: www.efsa.europa.eu/efsajournal

Снимка: gomoa.net

Георги Балджиев,

Център за оценка на риска към БАБХ

01.08.2013 г.